

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА
РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ
ОПШТИНЕ ПЕТРОВАЦ НА МЛАВИ
ЗА ПЕРИОД 2023-2026. ГОДИНА**

**Петровац на Млави,
октобар 2023.**

Садржај

1. УВОД.....	3
2. Стратешки и законски оквир	4
2.1. Међународна правна регулатива	4
2.2. Национално законодавство	6
3. Институционални механизми родне равноправности	8
3.1. Републички институционални механизми.....	8
3.2. Институционални оквир за унапређење родне равноправности у Општини Петровац на Млави	8
4. Методологија израде Акционог плана.....	9
5. Елементи анализе стања	10
5.1. Основни демографски подаци.....	10
5.2. Запосленост	10
5.3. Полна заступљеност у органима управљања	11
5.4. Структура запослених према степену стеченог образовања	12
6. Општи и посебни циљеви ЛАП-а.....	13
7. Спровођење Локалног акционог плана	15
Прилог 1	17

1. УВОД

Родна равноправност¹ подразумева једнаку видљивост, моћ и учешће оба пола у свим сферама јавног и приватног живота и прихватање и уважавање комплементарности жена и мушкараца и њихових различитих улога у друштву.

Према дефиницији Уједињених нација равноправност жена и мушкараца (родна равноправност) односи се на једнака права, одговорности и могућности жена и мушкараца, девојчица и дечака.

„Родна равноправност претпоставља да у једном друштву, заједници или организацији постоје једнаке могућности за жене, мушкарце и особе другачијих родних идентитета, да допринесу културном, политичком, економском и социјалном напретку, као и да имају једнаке могућности да уживају све користи и добробити од напретка једне заједнице“ (Европска повеља о родној равноправности на локалном нивоу).

Равноправност жена и мушкараца је једно од основних начела у законодавном систему Републике Србије. Права жена су неодвојиви део универзалних људских права, неопходно је да буду гарантована, поштована и заштићена. За унапређивање родне равноправности потребне су посебне мере у циљу отклањања директне и индиректне дискриминације жена, као и стварање једнаких могућности за пуно остваривање људских права, уз истовремено јачање процеса укључивања родне перспективе у свим областима друштвеног живота.

Овим документом се утврђује целокупна локална политика у циљу елиминисања дискриминације жена, побољшања њиховог положаја и интегрисања принципа родне равноправности у све области деловања институција система, као један од елемената модернизације и демократизације друштва, у циљу бржег, равномернијег и ефикаснијег друштвеног развоја.

Основ за израду Локалног акционог плана за родну равноправност су Европска повеља о родној равноправности на локалном нивоу и Национална стратегија за родну равноправност. У Националној стратегији за родну равноправност дефинисано је значење појединих израза и најчешће коришћених појмова када се говори о родној равноправности. Примена политике једнаких могућности и родне равноправности подразумева употребу недискриминаторног, родно осетљивог језика. У недостатку стандардизоване терминологије родне равноправности, уједначено је значење појединих израза који се користе у овој стратегији, тако да поједини наведени појмови имају следеће значење:

а) „род“ означава друштвено успостављене улоге, положаје и статусе жена и мушкараца у јавном и приватном животу, а из којих услед друштвених, културних и историјских разлика проистиче дискриминација заснована на биолошкој припадности одређеном полу;

б) „пол“ се односи на биолошке карактеристике лица;

---

¹ Према дефиницији Савета Европе

в) „родна равноправност” подразумева равноправно учешће свих лица без обзира на родну припадност у свим областима друштвеног и приватног живота, као и њихов равноправан положај, једнаке могућности за остваривање својих права и једнаку корист од остварених резултата у складу са Уставом Републике Србије, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима;

г) „родна равноправност у јавним политикама” подразумева да родна равноправност постаје део планирања, израде и примене јавних политика, закона, програма и мера; потребе, приоритети и специфични положај жена и мушкараца, укључујући рањиве групе, систематски се укључују у јавне политике и активно се разматрају њихови ефекти на положај жена и мушкараца, укључујући рањиве групе, у свим фазама (планирања, израде, примене, надзирања и вредновања) и на свим нивоима, уз равноправно учешће жена и мушкараца у овим процесима;

д) „родна перспектива” представља уважавање родних различитости у односној области јавне политике;

ђ) „родно осетљив језик” јесте језик родне равноправности;

е) „родно одговорно буџетирање” представља увођење начела родне равноправности у буџетски процес; подразумева родну анализу буџета и укључивање родне перспективе у све буџетске процесе и реструктурирање прихода и расхода са циљем унапређења родне равноправности;

ж) „рањива група” подразумева део становништва који има неке посебне карактеристике или се налази у ситуацији због које је изложен вишем ризику од дискриминације и дискриминаторског поступања од осталих.

Усвајањем Локалног акционог плана за родну равноправност Општине Петровац на Млави изражава се спремност и решеност да се у локалној заједници обезбеди што већи обим поштовања родне равноправности. Локални акциони план за родну равноправност за период 2023 - 2026. године основни је стратешки документ јединице локалне самоуправе којим се утврђују активности које ће се спроводити у наведеном периоду са циљем унапређивања родне равноправности.

2. Стратешки и законски оквир

2.1. Међународна правна регулатива

На међународном нивоу постоји низ значајних докумената, али свакако је важно посебно поменути Конвенцију УН о елиминацији свих облика дискриминације према женама (CEDAW) коју је СФРЈ ратификовала још давне 1981. године, а Савезна Република Југославија и касније Република Србија преузеле обавезе које из ње проистичу. Велики допринос дала је Пекиншка декларација и платформа за акцију (1995) која и данас, двадесет осам година од усвајања, представља инспиративни оквир за деловање у области родне равноправности и унапређења положаја жена и девојчица.

На нивоу Европске уније данас постоје многобројне директиве, смернице, препоруке, извештаји и закључци који се односе на различите области живота жена и мушкараца. У прошлости је Европска унија посебно радила на законодавном оквиру за једнак третман,

увођење родне перспективе у све политике (гендер маинстреаминг) и посебним мерама за унапређење положаја жена.

Најважнији међународни правни акти који су основ за израду ЛАП-а за родну равноправност су:

- *Конвенција УН о укидању свих облика дискриминације жена (CEDAW)* је међународни правни инструмент којим се захтева од земаља да елиминишу дискриминацију жена у свим областима, а који промовише једнака права жена. CEDAW се често описује као међународна повеља о правима жена. Конвенција је део међународног права и правно је обавезујућа за државе које су ратификовале Конвенцију. CEDAW настоји да постигне „суштинску једнакост“ или „једнакост резултата“, чиме се наглашава да би требало да постоји једнак приступ, једнаке могућности и једнаки резултати за жене и девојчице. То подразумева да су државе у обавези да предузму све неопходне мере које могу бити потребне да се осигура да жене и девојчице заиста искусе једнакост у својим животима (извор: Конвенција о елиминацији свих облика дискриминације жена (CEDAW) за младе, UN WOMEN);

- *Пекиншка декларација и Платформа за акцију (Пекиншка платформа)* су усвојене на Четвртој светској конференцији о женама, септембра 1995. године, у Пекингу, након декаде УН посвећене борби за женска људска права. Основни смисао Пекиншке декларације је унапређивање "циљева једнакости, развоја мира у корист свих жена у свету и у интересу човечанства у целини". Платформа за акцију се бави пре свега отклањањем препрека за равноправно учешће жена у економском, културном и политичком одлучивању, као и за остваривање једнаких права жена и мушкараца у приватном и јавном животу.

- *Европска повеља о родној равноправности* је документ који даје јасан преглед свих области рада локалне власти у којима је неопходно уважити принцип једнаких могућности. Родна равноправност претпоставља да постоје једнаке могућности за мушкарце и жене да допринесу културном, политичком, економском и социјалном напретку, као и да имају идентичне могућности да уживају све користи од напретка једне заједнице.

- *Резолуција 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност* у Републици Србији - усвојена је 31. октобра 2000. године, а њен значај је у томе што позива на повећање учешћа жена у процесима доношења одлука, спречавању конфликта, пост конфликтним ситуацијама, мировним преговорима и мировним операцијама. Резолуција указује и на посебне потребе жена и деце у току ратних сукоба и потребу њихове заштите, те спречавање и кажњавање сексуалног и сваког другог насиља над женама. Резолуција је обавезујућа за све чланице УН, без потребе за додатном ратификацијом. Веома је битно нагласити да жене нису само жртве рата и насиља, већ и да имају врло активну улогу као учеснице у сукобљеним странама, као градитељке мира, политичарке, активисткиње;

- *Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици*, односно Истанбулска конвенција је донета у Истанбулу 11. маја 2011. године. Циљеви ове конвенције су: заштита жена од свих видова насиља и спречавање, процесуирање и елиминисање насиља над женама и насиља у породици; допринос сузбијању свих облика дискриминације над женама и промоција суштинске једнакости

између жена и мушкараца, укључујући и оснаживање жена; израда свеобухватног оквира, политика и мера заштите и помоћи свим жртвама насиља над женама и насиља у породици; промоција међународне сарадње у погледу елиминисања насиља над женама и насиља у породици; пружање подршке и помоћи организацијама и органима унутрашњих послова у делотворној сарадњи да би се усвојио обухватни приступ елиминисању насиља над женама и насиља у породици.

Република Србија је, као чланица УН, Савета Европе и других међународних организација, потписница низа међународних докумената који се односе на права жена и родну равноправност, међу којима се су Универзална декларација о људским правима (1948. године), Конвенција о политичким правима жена (1952. године), Конвенција о грађанским и политичким правима (1966. године), Конвенција о економским, социјалним и културним правима (1966. године), као и Конвенција о елиминацији свих облика дискриминације жена (CEDAW — 1979. године), Пекиншка декларација и платформа за акцију (1995. године), Декларација о заштити жена и деце у случајевима опасности и оружаног сукоба (1974. године), Декларација о елиминацији злостављања жена (1993. године), Универзална декларација о демократији (1997. године), Резолуција Савета безбедности УН бр. 1325 (2000. године) и Миленијумска декларација УН (2000. године), Инстанбулска конвенција о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (2011. године), Савет европских општина и региона (CEMR) усвојио је 2006. године Европску повељу о једнакости мушкараца и жена у локалном животу, коју је до сада потписало 256 европских локалних и регионалних управа.

2.2. Национално законодавство

Уставом из 2006. године, Република Србија се обавезала да развија политику једнаких могућности за мушкарце и за жене, као претпоставку битну за унапређење демократије, за политичку и економску стабилност и за стварно партнерство између жена и мушкараца у вођењу послова друштва у коме они раде у условима једнакости и комплементарности, узајамно се обогаћујући својим разликама. Закон о раду² забрањује родну дискриминацију као и сексуално узнемиравање на послу. Породични закон³ регулише односе између партнера, штити права детета, уводи специјалне мере против насиља и побољшава процедуре приликом усвојења, као и при разводу брака. У новембру 2021. године донет је Закон о родној равноправности⁴ који одређује да су сви дужни да поштују равноправно учешће жена и мушкараца у свим областима јавног и приватног сектора, у складу са општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима, Уставом Републике Србије и законима. Закон обавезује органе јавне власти да развијају активну политику једнаких могућности и да прате остваривање равноправности засноване на полу у свим областима друштвеног живота, примену међународних стандарда и Уставом зајамчена права у овој области.

² („Службени гласник РС“ број 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017-одлука ус, 113/2017и 95/2018 аутентично тумачење)

³ („Службени гласник РС“ број 18/2005, 72/2011- др.закон и 6/2015)

⁴ („Службени гласник РС“ број 52/2021)

Најважнији национални правни акти који су основ за израду ЛАП-а за родну равноправност су:

- *Устав Републике Србије* јемчи људска права утврђена потврђеним међународним уговорима, општеприхваћеним правилима међународног права и законима (члан 18. став 1. Устава Републике Србије). Устав гарантује равноправност жена и мушкараца и развој политика једнаких могућности (члан 15. Устава Републике Србије) и забрањује дискриминацију по било ком основу, укључујући и ону по основу пола (члан 21. став 3. Устава Републике Србије);
- *Закон о равноправности полова* који уређује стварање једнаких могућности остваривања права и обавеза, предузимање посебних мера за спречавање и отклањање родне дискриминације и поступак правне заштите лица изложених дискриминацији („Службени гласник РС”, број 104/09); подразумева „равноправно учешће жена и мушкараца у свим областима јавног и приватног сектора, у складу са општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима, Уставом Републике Србије и законима, и сви су дужни да је поштују” (члан 2. став 1). Државни органи, органи аутономне покрајине, органи јединица локалне самоуправе, организације којима је поверено вршење јавних овлашћења, као и правна лица која оснива или финансира у целини, односно у претежном делу Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, дужни су да прате остваривање равноправности засноване на полу у свим областима друштвеног живота, примену међународних стандарда и Уставом зајемчених права у овој области” (члан 2. став 4). Овај закон обавезује органе јавне власти да воде активну политику једнаких могућности у свим областима друштвеног живота (члан 3). Политика једнаких могућности подразумева постизање равноправности полова у свим фазама планирања, доношења и спровођења одлука које су од утицаја на положај жена и мушкараца. Као једна од обавеза органа јединица локалне самоуправе у члану 39. овог закона прописано је да ”У процесу усвајања развојних планова и других аката, надлежни органи јединица локалне самоуправе разматрају мере и активности које су у функцији равноправности полова и остваривању једнаких могућности”;
- *Закон о забрани дискриминације* („Службени гласник РС”, број 22/09) уређује општу забрану дискриминације, облике и случајеве дискриминације и механизме заштите. Међу основама дискриминације наводи се, између осталих, пол, родни идентитет, сексуална оријентација, брачни и породични статус (члан 2. став 1.). Закон дефинише дискриминацију на основу пола као поступање „противно начелу равноправности полова, односно начелу поштовања једнаких права и слобода жена и мушкараца у политичком, економском, културном и другом аспекту јавног, професионалног, приватног и породичног живота” (члан 20. став 1.).

Септембра 2015. године, Генерална скупштина Уједињених нација усвојила је Агенду одрживог развоја 2030. Све државе чланице УН сагласиле су се са 17 Циљева одрживог развоја (ЦОР) ради осигурања мира и просперитета за све људе на планети до 2030. године. ЦОР је пакет универзалних циљева, потциљева и индикатора према чијем

коришћењу су се државе чланице УН обавезале у изради оквира како домаћих, тако и локалних политика развоја у наредних 15 година⁵.

Локални акциони план за унапређивање положаја жена и родне равноправности Општине Петровац на Млави је у директној вези са циљем 5 одрживог развоја, а то је родна равноправност, у чијем је опису окончање насиља и дискриминације према женама и девојкама обезбеђивањем једнаких могућности у свим сферама живота.

Национална стратегија за родну равноправност за период од 2021. до 2030. године са Акционим планом за период 2021. до 2023. године („Службени гласник РС“ број 52/2021) представља основ за стратешко планирање на локалном нивоу.

3. Институционални механизми родне равноправности

Једна од важних претпоставки за одвијање активности на унапређењу родне равноправности је не само заступљеност жена у институцијама јавне власти, већ и постојање посебних институционалних облика деловања у оквиру организације власти на свим нивоима. То је претпоставка да се у институцијама, кроз деловање ових посебних механизма обезбеди не само учешће него и утицај жена на одлучивање, креирање и примену јавних политика, значајних за родну равноправност и унапређење родне равноправности.

3.1. Републички институционални механизми

Институционални механизми који у Републици Србији спроводе и надгледају процес унапређења родне равноправности између осталих су:

- Одбор за равноправност полова Народне скупштине Републике Србије;
- Координационо тело за родну равноправност Владе Републике Србије;
- Заштитник грађана;
- Повереник за заштиту равноправности.

Усвајањем Закона о равноправности полова, оснивање локалних механизма за спровођење процеса унапређења родне равноправности постало је обавеза локалних самоуправа.

3.2. Институционални оквир за унапређење родне равноправности у Општини Петровац на Млави

Општина Петровац на Млави је формирала Комисију за родну равноправност и Савет за родну равноправност.

Комисија за родну равноправност основана је Решењем⁶ Скупштине општине, заступљеност жена у истој је 60% . Комисија разматра предлоге одлука и других општинских аката које доноси Скупштина општине, прати остваривање родне равноправности, предлаже активности и предузимање мера, посебно оних којима се остварује политика једнаких могућности на нивоу Општине.

---

⁵ изворз Агенда 2030

⁶ бр.020-113/2021-02 од 29.06.2021. године

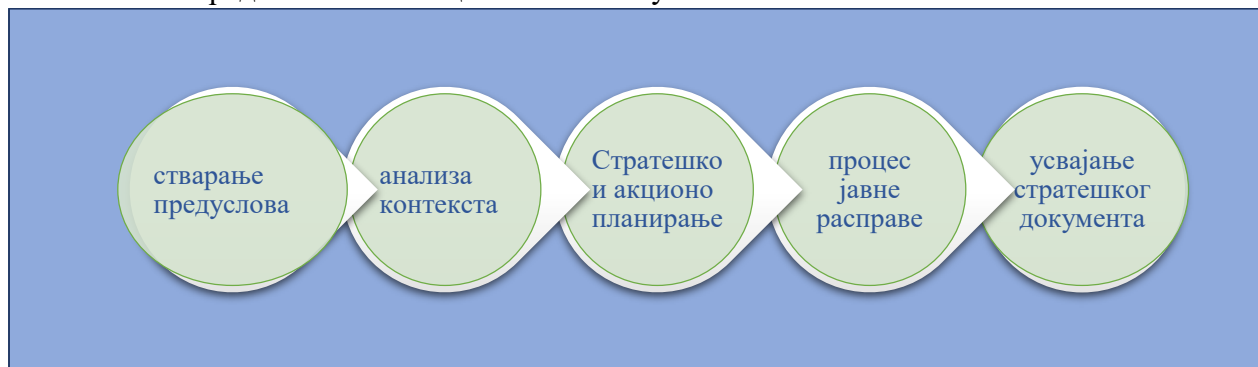
Савет за родну равноправност основан је Решењем⁷ Скупштине општине у којем је, као и у Комисији, удео жена чланица 60% . Задатак Савет за родну равноправност је да прати стање у области родне равноправности, иницира и предлаже мере за њено унапређење.

Законско регулисање механизма за родну равноправност успоставља нормативни оквир за стабилнију позицију ових механизма у структури органа јавне власти. Поред тога, неопходно је континуирано организовати систематске обуке за родно освешћивање и подизање капацитета и знања о родној равноправности, родним стереотипима, предрасудама и начину њиховог превазилажења за све актере који раде на унапређењу родне равноправности.

4. Методологија израде Акционог плана

Дефинисани су циљеви и активности, све у складу са правним оквиром за област родне равноправности, а нарочито са Националним стратешким документима за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности, као и са надлежностима локалне самоуправе.

Фазе израде Локалног акционог плана су:

Основни принципи на којима се заснива стратешко планирање у области родне равноправности на територији општине Петровац на Млави су:

- поштовање људских права, достојанства и интегритета личности, као и уважавање различитости,
- солидарност, правичност и једнаке могућности за све, без дискриминације по било којој основи,
- подршка личном и друштвеном оснаживању жена, нарочито припадница рањивих група,
- јавност и транспарентност у спровођењу мера и одговорност државе у постизању родне равноправности,
- заједнички ангажман жена и мушкараца и њихово партнерство у остваривању родне равноправности,
- узимање у обзир економских, социјалних, административних, буџетских и других могућности,

⁷ бр.020- 114/2021-02 од 29.06.2021.године

- континуираност планирања,
- координација, сарадња и стратешко партнерство државног, пословног и цивилног сектора у постизању родне равноправности,
- конзистентност и усклађеност са преузетим обавезама у процесу европских интеграција.

5. Елементи анализе стања

5.1. Основни демографски подаци

Према подацима Републичког завода за статистику укупан број становника на територији општине Петровац на Млави је 26 хиљада, остали основни подаци дати су у табели:

Површина (км ²)	655
Број насеља	34
Становништво — процена средином године	26009
Густина насељености (број становника/км ²)	40
Стопа природног прираштаја	-15
Просечна старост (у годинама)	48
Индекс старења (60+ год. / 0—19 год.)	234
Просечан број чланова домаћинства	2.79

У последњих 60 година број становника општина је смањен за готово 50%, од 51.613 становника из 1961. године број становника је у 2022. години сведен на 26.009,⁸ само у последњих 5 година (2017-2022.) број становника је опао за око 2.500. Резултати пописа 2022. године, као и процене у наредним годинама, указују на присуство и повећање интензитета неповољних демографских појава и процеса са којима се већ општина Петровац на Млави суочава деценијама. Приметно је смањење укупног броја становника, природна депопулација, миграциони процеси и демографско старење које детерминише а што утиче на формирање активног становништва.

Структура становништва је неповољнија од структуре становништва Србије са вишим учешћем старог становништва, а мањим деце и радно способног становништва што указује на потребу за интензивном социјалном заштитом старе популације.

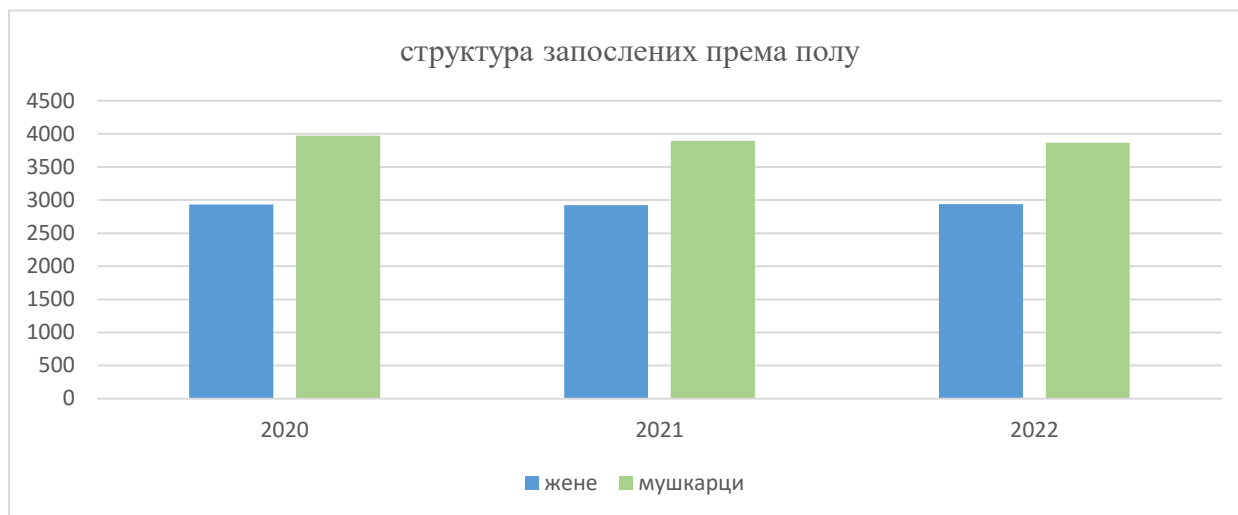
5.2. Запосленост

Укупан број запослених у 2022. години, према подацима Републичког завода за статистику, на територији општине Петровац на Млави износи 6.807 лица, посматрано према полу у укупном радно способном становништву жене имају нижу стопу активности на тржишту рада (43%) у односу на мушкарце (57%).

⁸ Извор Витална статистика РЗС

Табела број 1 Структура запослених према полу

година	жене	мушкарци	укупно	жене	мушкарци
2020	2936	3971	6907	43%	57%
2021	2924	3896	6820	43%	57%
2022	2939	3868	6807	43%	57%

Број незапослених лица у 2022. години износио је 898, посматрано према полу у укупном радно способном становништву жене имају већу стопу неактивности на тржишту рада (55%) у односу на мушкарце (45%). Као што је приказано у табелама број 1 и 2 у периоду 2020-2022. година забележен је негативан тренд и код запослених и код незапослених лица.

Табела број 2 Структура незапослених лица према полу

година	жене	мушкарци	укупно	жене	мушкарци
2020	592	518	1110	53%	47%
2021	536	488	1024	52%	48%
2022	491	407	898	55%	45%

5.3. Полна заступљеност у органима управљања

Укупан број запослених у Општини Петровац на Млави износи 108 и обухвата именована и постављена лица, службенике на положају, службенике на извршилачким радним местима и радно ангажована лица.

Табела број 3 Структура запослених према полу

Општина Петровац на Млави	Број запослених службеника према полу		Укупно
	Жене	Мушкарци	
	45	63	108

У Општинској управи Општине Петровац на Млави образовано је 6 основних организационих јединица, и то: (1) Одељење за имовинско-правне послове, привреду и друштвене делатности; (2) Одељење за инспекцијске послове; (3) Одељење за урбанизам, планирање и развој; (4) Одељење за финансије и буџет; (5) Одељење за локалну пореску администрацију и (6) Одељење за општу управу и заједничке послове и 3 посебне организационе јединице: Кабинет председника општине, Скупштинска служба и Интерни ревизор.

Табела број 4 Структура запослених по организационим јединицама

Ред. број	Организациона јединица	Број запослених	
		Мушкарци	Жене
1.	Изабрана и постављена лица	14	2
2.	Кабинет председника општине	2	2
3.	Служба за скупштинске послове	3	3
4.	Интерни ревизор	/	/
5.	Начелник и заменик начелника	1	1
6.	Одељење за имовинско-правне послове, привреду и друштвене делатности	3	5
7.	Одељење за урбанизам, планирање и развој	1	0
7а	Одсек за урбанизам	6	2
7б	Одсек за локално економски развој	1	2
8.	Одељење за инспекцијске послове	5	3
9.	Одељење за финансије и буџет	/	7
10.	Одељење за лок.пореску администрацију	3	3
11.	Одељење за општу управу и заједничке послове	2	3
11а	Одсек за послове матичне службе	9	5
11б	Одсек за послове писарнице	3	/
11в	Одсек за послове намештеника	8	4
12	Радно ангажована лица	2	3
	Укупно	63	45

5.4. Структура запослених према степену стеченог образовања

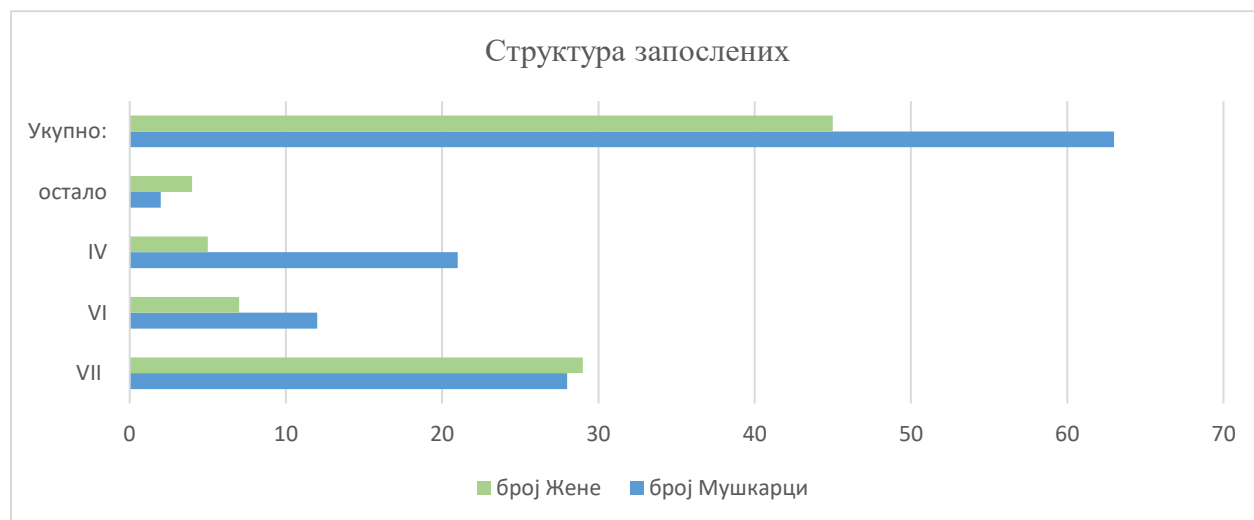
Структура запослених у Општини Петровац на Млави према степену образовања дата је у следећем табеларном приказу

Табела број 5

степен квалификације	број	
	Мушкарци	Жене
VII	28	29
VI	12	7
IV	21	5
остало	2	4
Укупно:	63	45

Седми степен образовања има више жена (64,45%), док је процентуално учешће мушкараца веће када је реч о шестом и четвром степену образовања (19% односно 33%).

Економски положај жена на селу

На неповољан економски положај жена на селу, а који се огледа у мањим шансама за одрживо запошљавање, поред мањег власништва над приватним ресурсима попут земље, обрадивог земљишта и непокретности утиче и неадекватан приступ углугама у заједници које би повећале њихове шансе на тржишту рада (услуге неге и бриге и деци, болеснима и старијима), превоз, приступ инфромацијама о правима и доступним видовима подршке, приступ информационим технологијама, приступ знањима и програмима доживотног учења који би створили шансе за одрживо запошљавање, samozapošljavanje, задругарство и социјално предузетништво. Постојећа подршка женама у пољопривреди и у руралном развоју је недовољна и неопходно је да се замени системском подршком која доприноси одрживим променама и побољшањем квалитета свакодневног живота на селу. Све мере које се предлажу за смањење родног јаза у економији у оквиру ове стратегије нарочито треба да укључе и жене из свих старосних група на селу.

6. Општи и посебни циљеви ЛАП-а

Дефинисана су четири општа циља и у оквиру њих посебне циљеве, мере и активности за досезање посебних и општих циљева. У табеларном приказу ЛАП-а који следи за сваки општи циљ, посебне циљеве, мере и активности дефинисани су и сви предвиђени индикатори и параметри (видети табеларни приказ ЛАП-а даље у тексту).

Општи циљ 1. Унапређење институционалног оквира и капацитета за систематско увођење родне перспективе у израду и имплементацију локалних политика.

Посебни циљ 1.1. Унапређење капацитета и повећане активности локалних механизма за

родну равноправност.

Мера 1.1.1. Успостављање додатних механизма за родну равноправност и обезбеђивање ресурса, и капацитети за њихово функционисање.

Активности 1.1.1.1. Успостављање женске одборничке групе и тела за родно одговорно буџетирање.

Мера 1.1.2. Увођење система/механизма прикупљања, праћења, анализе и објављивања родно осетљивих података на локалном нивоу и увођење родно осетљивог језика.

Активност 1.1.2.1. Увођење родно осетљивог језика у документа Општине Петровац на Млави.

Активност 1.1.2.2. Предлагање и усвајање метода прикупљања, праћења, анализе и објављивања родно осетљивих података на локалном нивоу.

Активност 1.1.2.3. Информисање и оснаживање кључних локалних актера за примену родно осетљивог језика и родно осетљиво прикупљање података.

Посебни циљ 1.2. Повећан ниво свести јавности о значају родне равноправности и уклањању родних предрасуда.

Мера 1.2.1. Утврђивање ставова грађанки о положају жена које живе на територији општине, њихов став и разумевање самог појма родне равноправности и родних стереотипа и предлога за унапређење родне равноправности.

Активност 1.2.1.1. Спровођење анкете о положају жена у граду, разумевању самог појма родне равноправности и родних стереотипа из женског угла.

Мера 1.2.2. Спровођење медијских и информативних кампања о потписивању Европске повеље о родној равноправности, узроцима и последицама родно засноване дискриминације и кампања за заговарање родне равноправности и деконструкцију родних стереотипа и улога.

Активност 1.2.2.1. Организовање промоције вредности Европске повеље о родној равноправности и медијских и информативних кампања о родној равноправности, узроцима и последицама родно засноване дискриминације.

Општи циљ 2. Повећање нивоа социјалне заштите жена из посебно осетљивих група.

Посебни циљ 2.1. Развијање услуга социјалне заштите из надлежности јединице локалне самоуправе које недостају као подршка угроженим групама: старије жене са села, жене са инвалидитетом, жене из сиромашних породица, самохране мајке, жртве насиља, жене преоптерећене самосталном бригом о немоћним члановима домаћинства.

Мера 2.1.1. Обезбеђивање доступности услуга социјалне заштите женама из посебно осетљивих група.

Активност 2.1.1.1. Анализа доступности услуга социјалне заштите женама из посебно осетљивих група и потреба за успостављањем нових или унапређењем постојећих услуга социјалне заштите.

Активност 2.1.1.2. Доношење одлука о успостављању нових услуга или унапређењу постојећих сагласно утврђеним потребама жена из посебно осетљивих група.

Посебни циљ 2.2. Унапређење система за сузбијање насиља над женама и заштиту жена које су претпеле насиље.

Мера 2.2.1. Подизање капацитета институција надлежних за сузбијање и процесуирање насиља над женама и развој програма подршке жртвама.

Активност 2.2.1.1. Организовање обука и подизање нивоа знања запослених о заштити жртава насиља у институцијама надлежним за сузбијање насиља.

Активност 2.2.1.2. Оснаживање жена које су претпеле било који вид насиља кроз развој програма подршке.

Општи циљ 3. Унапређење активности Општине Петровац на Млави усмерених ка економском оснаживању жена из руралних подручја.

Посебни циљ 3.1. Повећање удела жена међу корисницима субвенција и других облика подршке јединице локалне самоуправе кроз Програме обука са циљем едукације на тему економско оснаживање жена у руралним подручјима.

Мера 3.1.1. Креирање посебних обука за економско оснаживање жена и женског предузетништва.

Активност 3.1.1.1. Реализација обука за економско оснаживање жена и женског предузетништва и мапирање потенцијала жена на селу на територији општине Петровац на Млави

Посебни циљ 3.2. Повећање удела жена међу корисницима субвенција и других облика подршке јединице локалне самоуправе кроз Програм локалног економског развоја и Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја Општине Петровац на Млави.

Мера 3.2.1. Креирање посебних програма за економско оснаживање жена и женског предузетништва.

Активност 3.2.1.1. Реализација програма за економско оснаживање жена и женског предузетништва и мапирање потенцијала жена на селу на територији општине Петровац на Млави.

7. Спровођење Локалног акционог плана

Општина Петровац на Млави је одговорна за остваривање, примену и заштиту људских права на основу принципа равноправности и недискриминације и за вођење политике једнаких могућности.

Имајући у виду да овај ЛАП обухвата више области јавног живота, реализација циљева и мера, захтева међусекторски и координисани приступ свих одговорних институција укључујући организације цивилног сектора. Њихово деловање и активности координисаће Комисија за родну равноправност Општине Петровац на

Млави.

Комисија за родну равноправност одговорна је и за праћење успешности примене овог плана.

Кључни партнери у примени ЛАП-а поред Комисије за родну равноправност, органа и служби Општине Петровац на Млави су и надлежна филијала Националне службе за запошљавања, женска и друга удружења у оквиру цивилног сектора, Центар за социјални рад, образовне институције, укључујући установе предшколског образовања и васпитања, полиција и тужилаштва и Стална конференција градова и општина.

Комисија за родну равноправност ће успоставити механизам континуираног прикупљања појединачних извештаја свих одговорних органа, институција и организација за примену ЛАП-а.

Одговорни органи Општине Петровац на Млави, институције и организације достављаће Комисију за родну равноправност годишње извештаје о спроведеним активностима, по потреби и по захтеву Комисије за родну равноправност и додатне извештаје и податке. Комисија за родну равноправност ће припремати годишње извештаје са оценом успешности примене ЛАП-а и достављати Скупштини општине до 31. марта текуће године за претходну календарску годину.

Ради мерења ефеката примене ЛАП-а урадиће се евалуација након две године примене ЛАП-а, а на крају периода за који је ЛАП сачињен биће спроведена прва независна, спољна евалуација реализације ЛАП-а, чији резултати ће представљати основ за израду и усвајање ЛАП-а за наредни период.

У Прилогу 1 се налази Табеларни приказ ЛАП-а.

Прилог 1

Табеларни приказ
Локални акциони план за родну равноправност
Општине Петровац на Млави
за период 2023-2026. година

Табеларни приказ Локалног акционог плана за родну равноправност Општине Петровац на Млави за период 2023-2026. године

Општи циљ 1.	Унапређење институционалног оквира и капацитета за систематско увођење родне перспективе у израду и имплементацију локалних политика		
Плански документ из ког је циљ преузет	Национална стратегија за родну равноправност		
Показатељ ефекта	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Успостављен систем и процедуре за увођење родне перспективе у локалне политике и активности локалне самоуправе тако да су потребе и положај жена и мушкараца видљиве у локалним политикама и креиране мере за унапређење положаја жена.	Општина Петровац на Млави је формирала Комисију са родну равноправност	Родна равноправност је део јавних политика, програма и буџета.	Извештаји о родној анализи политика, програма и мера и евалуацији ЛАП-а.

<p>Посебни циљ 1.1.</p>	<p>Унапређење капацитета и повећане активности локалних механизма за родну равноправност.</p>		
<p>Показатељ исхода</p>	<p>Почетна вредност</p>	<p>Циљна вредност</p>	<p>Извор потврде</p>
<p>Развијени додатни механизми за родну равноправност Општине Петровац на Млави.</p>	<p>Успостављена је Комисија за равноправност полова</p>	<p>Институционални механизми за родну равноправност ефикасно делују на свим нивоима на основу јасно дефинисаних надлежности</p>	<p>Извештаји о евалуацији ЛАП-а.</p>
<p>Мера 1.1.1.</p>	<p>Успостављање додатних механизма за родну равноправност и обезбеђивање ресурса и капацитета за њихово функционисање.</p>		
<p>Показатељ резултата</p>	<p>Почетна вредност</p>	<p>Циљна вредност</p>	<p>Извор потврде</p>
<p>Успостављена још најмање два механизма за родну равноправност у и обезбеђени ресурси и капацитети за њихово функционисање</p>	<p>Успостављена је Комисија за равноправност полова.</p>	<p>Институционални механизми за родну равноправност ефикасно делују на свим нивоима на основу јасно дефинисаних надлежности.</p>	<p>Извештај о евалуацији ЛАП-а</p>

Активност 1.1.1.1.	Успостављање женске одборничке групе и тела за родно одговорно буџетирање.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Успостављена два институционална механизма и обезбеђени ресурси за њихово функционисање.	Председник Општине Петровац на Млави и председник Скупштине општине	Буџет Општине Петровац на Млави.	2024-2026.
Мера 1.1.2.	Увођење система/механизма прикупљања, праћења, анализе и објављивања родно осетљивих података на локалном нивоу и увођење родно осетљивог језика.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
У извештавању свих институција на локалном нивоу примењен родно осетљив језик, а прикупљање и праћење података у свим локалним институцијама омогућава родно осетљиву анализу података.	Родно осетљив језик као и прикупљање и евидентирање родно разврстаних података се спорадично примењују.	Родно осетљив језик уведен као стандард у извештавању свих локалних институција, а анализа података садржи родно осетљив приступ.	Извештај о евалуацији ЛАП-а.
Активност 1.1.2.1.	Увођење родно осетљивог језика у документа Општине Петровац на Млави.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
У извештавању свих институција на локалном нивоу примењен родно осетљив језик.	Комисија за родну равноправност	Буџет Општине Петровац на Млави.	2024-2026.
Активност 1.1.2.2.	Предлагање и усвајање метода прикупљања, праћења, анализе и објављивања родно осетљивих података на локалном нивоу.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења

Обавезна упутства за примену родно осетљивог језика и родно осетљиво вођење и анализа података написана и достављена кључним партнерима на локалном нивоу.	Комисија за родну равноправност	Буџет Општине Петровац на Млави.	2024-2026.
Активност 1.1.2.3.	Информисање и оснаживање кључних локалних актера, за примену родно осетљивог језика и родно осетљиво прикупљање података.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број организованих тематских састанака и промотивних активности за примену родно осетљивог језика и родно осетљиво вођење и анализа података.	Комисија за родну равноправност у сарадњи са организацијама цивилног друштва.	Буџет Општине Петровац на Млави.	2024-2026.
Посебни циљ 1. 2.	Повећан ниво свести јавности о значају родне равноправности и уклањању родних предрасуда		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

<p>Ставови грађана и грађанки о родној равноправности су промењени у правцу наклоњености идеји родне равноправности.</p>	<p>Радни тим за израду локалног акционог плана за унапређивање положаја жена и родне равноправности израдио је анкетни упитник за грађанке. Упитник садржи питања која се односе на родну равноправност и на положај жена у Петровцу на Млави. Резултати анкете показале нам положај жена у граду, њихов став и разумевање самог појма родне равноправности и њихове предлоге за унапређење родне равноправности.</p>	<p>Процент грађана и грађанки оптерећених родним предрасудама смањује се за најмање 15 процентних поена у годинама реализације ЛАП-а унапређивање положаја жена за родну равноправност</p>	<p>Извештај о евалуацији ЛАП-а.</p>
<p>Мера 1.2.1.</p>	<p>Утврђивање ставова грађанки о положају жена у граду, њихов став и разумевање самог појма родне равноправности и родних стереотипа и предлога за унапређење родне равноправности.</p>		
<p>Показатељ резултата</p>	<p>Почетна вредност</p>	<p>Циљна вредност</p>	<p>Извор потврде</p>

Процент грађанки са израженим родним предрасудама се смањило у односу на почетно стање.	Резултати анкете.	Процент грађанки оптерећених родним предрасудама смањује се за најмање 15 процентних поена у годинама реализације ЈАП-а за родну равноправност	Извештај о евалуацији ЈАП-а.
Активност 1.2.1.1.	Спровођење анкете о положају жена у граду, разумевању самог појма родне равноправности и родних стереотипа из женског угла.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Обухват женске популације анкетом. Резултати анкете показују положај жена у граду, њихов став и разумевање самог појма родне равноправности.	Комисија за равноправност полова у сарадњи са медијима, приватним и јавним предузећима и установама као и месним заједницама у околним селима.	Буџет Општине Петровац на Млави.	Извештај о евалуацији ЈАП-а.
Мера 1.2.2.	Спровођење медијских и информативних кампања о потписивању Европске повеље о родној равноправности и кампање за заговарање родне равноправности и деконструкцију родних стереотипа и улога.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Број организованих кампања и процена учешћа грађана и грађанки.	Није било промотивних активности поводом потписивања Европске повеље	Процент грађана и грађанки оптерећених родним	Извештај о евалуацији ЈАП-а.

	о родној равноправности или другим поводима.	предрасудама смањује се за најмање 15 процентних поена у годинама реализације ЛАП за унапређивање положаја жена и родне равноправности	
Активност 1.2.2.1.	Организовање промоције вредности Европске повеље о родној равноправности и медијских и информативних кампања о родној равноправности, узроцима и последицама родно засноване дискриминације.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства извор финансирања	Период спровођења
Број организованих кампања.	Комисија за равноправност полова у сарадњи са организацијама цивилног сектора.	Буџет Општине Петровац на Млави	2024-2026.
Општи циљ 2.	Повећање нивоа социјалне заштите жена из посебно осетљивих група		
Плански документ из ког је циљ преузет	Национална стратегија за родну равноправност		
Показатељ ефекта	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Подигнут ниво социјалне заштите жена из посебно осетљивих група.	Формиран интервентни тим за бављење појавом насиља у породици, насиља у партнерским односима и пружање помоћи и	Женама из осетљивих група доступна социјална заштита у свим ситуацијама када су жртве насиља у породици или	Извештај о евалуацији ЛАП-а.

	<p>подршке жртвама.</p> <p>Отворена је Установа за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју „Облутак“.</p> <p>Успостављене су и услуге: помоћ у кући, клуб за старија лица и социјално становање.</p>	<p>преоптерећене самосталном бригом о зависним члановима домаћинства.</p>	
Посебни циљ 2.1.	<p>Развијање услуга социјалне заштите из надлежности општине Петровац на Млави које недостају као подршка угроженим групама: старије жене са села, жене са инвалидитетом, жене из сиромашних породица, самохране мајке, жртве насиља, жене преоптерећене самосталном бригом о немоћним члановима домаћинства.</p>		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Успостављене услуге социјалне заштите доступне женама из угрожених група.	Доступност успостављених услуга социјалне заштите женама из посебно осетљивих група није довољна.	Женама из осетљивих група приоритетно доступне успостављене услуге социјалне заштите.	Извештај о евалуацији ЛАП-а и интервентног тима
Мера 2.1.1.	Обезбеђивање доступности услуга социјалне заштите женама из посебно осетљивих група		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Утврђене потребе за развојем нових услуга социјалне заштите намењених женама из посебно осетљивих група.	<p>Успостављене су услуге: помоћ у кући, клуб за старија лица и социјално становање.</p> <p>Није извршена анализа потреба</p>	Развијене и доступне услуге женама из посебноосетљивих група.	Извештај о евалуацији ЛАП-а.

	за услугама из перспективе потреба жена из посебно осетљивих група.		
Активност 2.1.1.1.	Анализа доступности услуга социјалне заштите женама из посебно осетљивих група и потреба за успостављањем нових или унапређењем постојећих услуга социјалне заштите.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Спроведена анализа доступности и потреба за новим услугама социјалне заштите из перспективе жена из посебно осетљивих група.	Интервентни тим у сарадњи са релевантним партнерима у локалној заједници и организацијама цивилног друштва	Донаторска средства.	2024-2026.
Активност 2.1.1.2.	Доношење одлука о успостављању нових услуга или унапређењу постојећих сагласно утврђеним потребама жена из посебно осетљивих група.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Успостављене нове услуге и унапређене постојеће.	Надлежна одељења Општинске управе	Донаторска средства.	2024-2026.
Посебан циљ 2.2.	Унапређење система за сузбијање насиља над женама и заштиту жена које су претрпеле насиље.		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Институције надлежне за сузбијање	Формиран је интервентни тим за	Заштита од насиља	Извештај

насиља над женама ефикасније у спречавању и процесуирању насиља.	бављење појавом насиља у породици, насиља у партнерским односима и пружање помоћи и подршке жртвама.	доступна свим жртвама, благовремена и ефикасна.	Интервентног тима, полицијска и судска евиденција.
Мера 2.2.1.	Подизање капацитета институција надлежних за сузбијање и процесуирање насиља над женама и развој програма подршке жртвама		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Ефикасност и благовременост у поступању надлежних институција и повећан број процесуираних насилника.	формиран интервентни тим за бављење појавом насиља у породици. Нема података о ефикасности институција надлежних за сузбијање насиља.	Институције надлежне за сузбијање насиља над женама ефикасније у спречавању и процесуирању насиља.	Извештај интервентног тима, полицијска и судска евиденција.
Активност 2.2.1.1.	Организовање обука и подизање нивоа знања запослених о заштити жртава насиља у институцијама надлежним за сузбијање насиља		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Институције надлежне за сузбијање насиља над женама организовале професионално усавршавање својих кадрова у области заштите жена од насиља.	Судови, полиција, Центар за социјални рад, организације цивилног сектора.	Донаторска средства.	2024-2026.
Активност 2.2.1.2.	Оснаживање жена које су претрпеле било који вид насиља кроз развој програма подршке.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења

Развијени програми подршке и број жртава насиља укључених у програме подршке	Интервентни тим у сарадњи са релевантним партнерима у локалној заједници.	Донаторска средства	2024-2026.
Општи циљ 3.	Унапређење активности усмерених ка економском оснаживању жена.		
Плански документ из ког је циљ преузет	Национална стратегија за родну равноправност		
Показатељ ефекта	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Економске иницијативе предузетница подржане од стране локалне самоуправе и број програма намењених економском оснаживању жена.	Програм Локалног економског развоја у Програмском буџету као циљ наведено је успостављање механизма за финансијску подршку производним предузећима и предузетницама	Развијени програми економског оснаживања жена.	Извештај о евалуацији ЛАП-а.
Посебан циљ 3.1.	Повећање удела жена међу корисницима субвенција и других облика подршке кроз Програм локалног економског развоја и Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја.		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Број жена чија је економска иницијатива подржана од стране Општине и број програма намењених економском оснаживању жена.	Програм Локалног економског развоја у Програмском буџету планирано је успостављање механизма за Финансијску подршку	Удео жена међу корисницима субвенција и других облика подршке економског оснаживања равноправан са уделом мушкараца	Извештај о евалуацији ЛАП-а.

	производним предузећима и предузетницима/ама.		
Мера 3.1.1.	Креирање посебних програма за економско оснаживање жена и женског предузетништва.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Креирани посебни програми за економско оснаживање жена.	Економско оснаживање жена планирано кроз Програм локалног развоја и пројекте.	Женама предузетницама једнако доступни сви програми економског оснаживања.	Извештај о евалуацији ЛАП-а.
Активност 3.1.1.1.	Едукација на тему економско оснаживање жена у руралним поручјима.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број обука за економско оснаживање жена и женског предузетништва и број жена са села укључених у програм обуке	Канцеларија за локални развој, Комисија за равноправност полова.	Донаторска средства.	Новембар-децембар 2023.
Активност 3.1.1.2.	Реализација програма за економско оснаживање жена и женског предузетништва и мапирање потенцијала жена на селу.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења

Број креираних програма за економско оснаживање жена и женског предузетништва и број жена са села укључених у програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја	Национална служба за запошљавање, Канцеларија за локални развој, Комисија за равноправност полова	Донаторска средства.	2024-2026.
--	--	----------------------	------------